

مفهوم «بدی» و اشکال بیان آن در ادبیات

ادبیات بیمارگون، عرصه بحران اندیشه

انسان‌های خوشبخت داستان ندارند. (استاندال)

همانگونه که ژرژ باتای به آن اشاره دارد، ادبیات یک نظام نشانه‌ای و ارتباطی است. این حوزه از تحولات نظریه‌ها، جوامع، فرهنگ‌ها و ... با ما سخن می‌گوید. ادبیات تولد یک جهان نمادین است. آثار ادبی، به نوعی، بازتاب‌دهنده پندارهای قالبی و کلیشه‌ها هستند. جهان تخیل به تاریخ فرهنگی یک ملت در می‌آمیزد و محل تلاقی رشته‌های نظری و تجربی واقع می‌شود. حتی کلیشه‌ها نیز به ابزاری برای تحقیق در حوزه ادبیات تطبیقی بدل می‌شوند. ادبیات و آثار ادبی همواره کانون مباحث روشنفکری بوده‌اند. و اینچنین از ورای هنر نوشتار، بدی آنکه آن را متحمل می‌شود (درد، رنج، نگون‌بختی) و بدی آنکه آن را محقق می‌سازد (خطا، جنایت) نقاط مشترک و زوایای گوناگون مفهوم «بدی» را شکل می‌دهند.

در تمامی دوره‌ها، روایت و شیوه‌های داستان‌پردازی موضوع نگرش‌های مختلف ادبی بوده‌اند و رمان و تخیل مرزهای میان رؤیا و واقعیت و تأثیر این دو از یکدیگر را مورد توجه قرار داده‌اند. شرایط اجتماعی-سیاسی و الزامات آن، تصویر جنگ و عواقب آن، تجربه و نگرانی از مرگ، بحران‌های روحی، ایدئولوژی‌های سرخورده

ناشی از رودرویی‌ها نمونه‌های روشنی از تصویر «بدی» و جایگاه آن در حوزه آفرینش‌های هنری، بطور کلی، و آفرینش‌های ادبی، به صورت خاص، می‌باشند. بدینسان، لحظات نوشتار بر پایه نوعی «آگاهی» تازه در بطن نگرش‌های مادی‌گرایانه و جستجوی تفکرات نوی روشنفکرانه رقم می‌خورد. علاقه و تلاش برای توسل به «هنر» به عنوان پدیده‌ای ذهنی و درونی در همه جا خود را نشان می‌دهد. بدین ترتیب، مطالعه سبک‌شناختی «بدی» که در قرون مختلف مورد نظریه‌پردازی واقع شده و موضوع تفکر بشری بوده است، زخم‌های روحی و بحران‌های فکری آدمی را به تصویر می‌کشد. به نظر پل والری، «تولیدات ذهنی، شعر یا دیگر انواع، تنها از جنبه زایبودنشان (زاده شدن نگاهی تازه) تعریف می‌شوند» (ایرانیکی و پرائتز از ماست). ادبیات پلی میان جهان تخیل (در متن) و بیش‌های گوناگون می‌باشد، همانطور که بیان موقعیت‌های عینی، اجتماعی و تمایلات انسانی بر شیوه‌های نگارش و عادات زبانی تأثیر مستقیم دارد. از سوی دیگر، کنش‌های متقابل اجتماعی-فرهنگی موقعیت شخصیت‌ها را تعیین می‌کند و آنها را، همانند خالقان خود، به سمت تجربه احساسات مختلف وجودی-شان سوق می‌دهد. از این رو، فرد قادر خواهد بود تغییر بیافریند. تحرکات و تحولات منبعث از رویدادها و جریان‌های ادبی دهه‌های شصت و هفتاد در غرب، همچنین گسترش نظریه‌های جامعه‌شناختی، روانشناختی و زبان‌شناختی حوزه خلاقیت‌های ادبی را در معرض نوآوری‌ها و اصلاحات قرار می‌دهد. از دید هایدیگر، آدمی بواسطه نوشتارش جوهر خود را آشکار کرده و تشویش‌های خود را در صحنه ادبی در معرض دید همگان قرار می‌دهد و بدین ترتیب معنای جدیدی به مفهوم «انسان صاحب نگاه» می‌بخشد. بطور خلاصه، فرآورده‌های خیال با حل کردن لحظات واقعیت در خود، متحول نمودن روحیات یک عصر و تعریف روابط بین امور پیدا و ناپیدا ارزش‌ها و جایگاه «شیء» و «انسان» را در جهان نمایان می‌سازند. و معانی و الهاماتی که این نویسندگان سفیر آن هستند، با توصیف انسان به منزله «دیگری»، تغییر «نگاه» آنها را به تصویر می‌کشند.

در واقع، می‌توان دنیای ادبیات را در تصاویری که کارکردی نمادین دارند خلاصه نمود. در نتیجه، خالق اثر می‌کوشد تا نوعی بیش (از جنس تاریخی و فرهنگی) ارائه کرده و چهره‌های گوناگون تبادل زبانی و احساسی را در ارتباط با دیگری به نمایش بگذارد. چگونه انسان با اعمالش، اطرافیانش، آرزوهایش و مشاهداتش برای به تصویر کشیدن تراژدی زندگی گره می‌خورد؟ چگونه، به مدد نوشتار، در فراسوی «بدی» به دنبال آرمان‌هایش می‌گردد؟ صرف‌نظر از تمام این ملاحظات، در نهایت اوست که بدی را می‌جوید یا بدی است که از او سراغ

می‌گیرد؟ در نتیجه، دلایل وجودی و احساس وجود او، در راستای تجسم بدی، با فلسفه‌ای که هر لحظه در حال دگرگونی است، پیوند می‌خورد. با توجه به آنچه گذشت، می‌توان محورهای پیشنهادی زیر را برای این همایش ملی در نظر گرفت:

«انسان» و «بدی»

- بحران هویت، زبان و جسم وهم‌آلود
- روانکاوی، بدی و ناخودآگاه
- جنون و مرگ به مثابه الزامات تراژیک
- رنج مسرت‌آمیز
- ترس، جهان موهوم و جلوه‌گری پلیدی

«جامعه» و «بدی»

- بازگشت تراژدی در دوره معاصر
- تجدد و ارزش‌های اخلاقی
- «خواننده» و «دریافت» ادبیات بیمارگون
- آزادی اندیشه: مسأله دموکراسی
- احساس ناامنی و تروریسم

«فلسفه» و «بدی»

- میل به رهایی، عصیان
- فردگرایی و شکاکیت فلسفی، مکتبی و سیاسی
- بدی با کارکردی تربیتی: نقد بدی از طریق نمایش آن
- جنبه انتقادی و هجوآمیز توصیف تیرگی
- غیربومی‌گرایی و جستجوی امر ناشناخته: تقابل مطلوب / واقعی

«زبان» و «بدی»

- نگاه تطبیقی و بینامتنی به ادبیات بیمارگون
- چهره‌شر در جریان‌های مختلف ادبی
- فنون و فرآیندهای ادبی بیان بدی
- نوع‌شناسی بدی
- تحلیل زبان‌شناختی احساس و هیجان سیاه

کتابنامه

- دستغیب، عبدالعلی، نقد آثار چوبک، تهران: نشر پاژند، ۱۳۵۳.
- رابرتس، جیمز، بکت و تئاتر معنا‌باختگی، ترجمه‌ی حسین پاینده، تهران: نشر نمایش، ۱۳۷۷.
- گریمالدی، نیکلا، انسان پاره‌پاره، ترجمه‌ی عباس باقری، تهران: نشر نی، ۱۳۹۴.
- لیچ، کلیفورد، تراژدی، ترجمه‌ی مسعود جعفری، تهران: نشر مرکز، ۱۳۹۰.

مدت زمان هر سخنرانی ۲۰ دقیقه خواهد بود که در ادامه آن زمان اندکی برای پرسش و پاسخ در نظر گرفته شده است. شرکت‌کنندگان می‌بایست چکیده مقالات خود را که حداکثر شامل ۳۵۰ واژه می‌باشد، به همراه رزومه مختصری از نویسنده (نویسندگان) حداکثر تا پایان تیر ماه ۱۳۹۶ از طریق پست الکترونیکی به آدرس colloque.tabriz96@yahoo.com ارسال نمایند. جواب داورها تا پایان مرداد ماه ۱۳۹۶ به اطلاع خواهد رسید و پایان مهر ماه ۱۳۹۶ آخرین فرصت جهت ارسال متن کامل مقالات می‌باشد. لازم به ذکر است که هزینه‌های رفت و آمد بر عهده شرکت‌کنندگان خواهد بود.

هزینه‌های ثبت‌نام که شامل اقامت و هزینه‌های غذا می‌باشد، به ترتیب زیر قابل پرداخت هستند:

دانشجویان: ۱۰۰۰۰۰۰۰ ریال

سایر ارائه‌دهندگان : ۱۵۰۰۰۰۰ ریال

۲۱۷۷۲۲۰۴۰۲۰۰۸	شماره حساب درآمد اختصاصی دانشگاه تبریز نزد بانک ملی ایران
۱۰۴۰۱۷۰۱۰۱۵۸۴۸۷۵۱	شناسه پرداخت
دقت شود این شماره بر روی فیش واریزی قید گردد.	
همایش «مفهوم بدی و اشکال بیان آن در ادبیات»	به نام

(سخنرانان می‌بایست تصویر فیش‌های واریزی خود را (به صورت فایل اسکن) به آدرس colloque.tabriz96@yahoo.com ارسال نمایند.)

خاطر نشان می‌شود مبالغ واریز شده مسترد نمی‌شوند.

زبان همایش

مقالات می‌توانند به دو زبان فرانسه و فارسی ارائه شوند.

دبیران همایش

دکتر محسن آسیب‌پور

دکتر وحید نژاد محمد

colloque.tabriz96@yahoo.com